

ARALARKO PARKE NATURALEKO 2018ko KUDEAKETA MEMORIA

1. SARRERA ETA HELBURUAK

Eusko Jaurlaritzak, Nekazaritza eta Arrantza Sailaren eskariz, Aralarko Baliabide Naturalen Antolamenduko Plana onartu zuen, 168/1994 Dekretuaren bidez, eta aldi berean Aralar aldea parke naturaltzat jotzen duen 169/1994 Dekretua onartu zuen.

Deklarazio honen helburuak hauek dira:

- Parkearen eremuan dauden ekosistemak babestu, artatu eta lehengo egoerara itzularaztea
- aldeko gizarte eta ekonomi alderdiak sustatzea
- nekazaritza, abeltzaintza eta basogintza jarduera tradizionalak suspertzea
- natur balioen ezagutza eta gozamen erazkoa suspertzea
- ikerketa zientifikoa suspertzea

Bestalde, Aralarko Parke Naturala Kontserbazio Bereziko Eremua izendatu zen 84/2016 Dekretuan, Batasunaren intereseko habitat naturalaren eta espezieen berezitasunen araberako betekizun ekologikoak kontuan hartuta, behar bezala kontserbatzeko neurri egokiak ezartzeko.

Memoria hau 2018an Parke Naturalean egindako jarduketei buruzkoa da eta arlo desberdinak kudeatzen dituzten arduradunak emandako informazioarekin egina dago.

2. JARDUKETAK

2.1. Erabilera publikoa

2.1.1. Parketxea

Aralarko Parke Naturalaren Parketxe hedatuaren kudeaketa (Barandiaran museoa eta Lizarrustiko etxea) *GPS Fundazioak* egiten du, Mendietako eta Natura Ingurunekeo Zuzendaritzak finantzatuta. Aldi berean, fundazio honek *Artelatz ingurumen zerbitzuak* enpresari esleitu zion bisitarien arreta zerbitzua eta gaur egun natur balioen eta euskal kulturaren ezagutza zabaltzeko ardura du.

Bisitari gehienak hezkuntza formaleko taldekoak eta antolatzen diren jarduera berezietako taldekoak dira.

2.1.2. Azpiegiturak zaindu eta hobetzeko lanak

Aralarko parkean dauden ibilbide eta atsedenlekuak zaindu eta hobetzeko ardura Mendiak eta Habitata Kudeatzeko zerbitzuak du eta hauen seinaleztapen eta mantentze lanak egiten ditu.

2.1.3. Argitalpenak, material didaktikoa eta sustapenekoak

Aurten ez dira argitalpenik egin.

2.2. Basoak

Parkean dauden eta Onura Publikoko mendiak diren basoetan baso bideak konpondu eta landaketen sasi-garbiketarak egin dira nagusiki.

2.3. Larreak

2.3.1. Larreak zaintzea

Enirio Aralarko Mankomunitateko Goroskintxu aldean otea eskuz xehatu da eta Enirio-Arrastaran inguruetan garoa traktorez xehatu da.

Agautza eta Amezketako menietan otea eta sasia xehaketa egin da eta Egido mendian itxituren hesolak berritu egin dira.

2.3.2. Azpiegiturak

Bideak: Eniriotik Doniturrietara ibilgailuentzako bidea egin da, Ariñatera heltzeko dagoen bide zati bat hormigonatu egin da eta Aralegitik Errekabeltzerainoko bidea hormigonatzen jarraitu da.

Doniturrieta azpikoa I txabola mendiko gazta egiteko egokitu da eta beste txabola batzuetan konponketa lanak egin dira.

2.4. Basa animaliak eta landareak

2.4.1. Animalia eta landare babestuak

Babestuta dauden muturluze piriniarra, bisoi europarra eta harkaitzetako hegaztiei (sai zuria, sai arrea, belatza...) jarraipenak egiten zaizkie. Eta baita parkean dagoen eta katalogatuta dauden landare espeziei ere.

Honetaz aparte, aurren babestuta dauden *Gymnademina gabasiana* (*Nigritella gabasiana*) eta *Lathyrus vivantii* espezieen kartografia berritu, ikerketa demografikoa, habitataren azterketa, ugalketa biologikoa eta mehatxu/presioen azterketa egin da.

Eta bi espezieen zita berriak: *Armeria pubinervis* eta *Paris quadrifolia*.

2.4.1. Ehiza

2018-2019 denboraldian egindako ehiza larriko 66 uxaldietan 124 basurde eta 23 orkatz harrapatu dira.

2.5. Kultur ondarea

EuskoIker fundazioak, Aralarko paisaiaren bilakaera eta populazioaren dinamikaren inguruko ikerketarekin jarraitzen du, Jose Antonio Mugika zuzendari duela. Euskal Herriko Unibertsitateko ikasleekin, miaketa-zuloak eta zundaketak egin dituzte.

2018 urtean Igaratzako trikuharrietatik hurbil dagoen antzinako Aiatzio saroiko bi egituretan egin dira jarduera arkeologikoak. Gainera, Giorgio Studerren zuzendaritzapean, aurreko urteetan indusita eta berriztatutako egitura batzuen (Beaskin eta Ondarre) jarraipena ere egin da.

2.6. Proiektuak

LIFE Baccata

Proiektu hau Kantauriar mendikatean dauden Natura 2000ko eremu batzuetan garatzen ari da, horien artean Aralar.

Helburua da lehentasuna duen 9580 "*Taxus baccata*-ko baso mediterraneoak" habitata kontserbatu eta bultzatu. Horretarako habitata ezagutzeko eta zehazteko karakterizazio lan bat egin da eta orain hainbat ekintza egiten ari dira (habitataren hobekuntza, belarjaleen kontrolak, landaketak, jarraipena, sentsibilizazioa, eta abar), horietako batzuk Aralarren.

Aurren Ataburu eta Goroskintxun hagina basoen espezieak landatu dira 3 ha-tan. Gero itxitura puskatu zuten eta konpondu behar izan zen. Eta Errekabeltzen 40 hagin landare landatu ziren, bakoitzari abereen kontra babesteko hesia jarri hesia jarri zitzaien eta hauek atera egin zituzten.

3. AURREKONTU EKONOMIKOAREN BALANTZEA

MANKOMUNITATEA:

- Enirio-Doniturrieta bidearen eraikuntza	308.709,77 €
- Errekabeltz bidearen zati bat hormigonatzea	38.600,00 €
- Ariñateko aldapa hormigonatu	4.675,00 €
- Garoa eta otea xehaketa	27.600,00 €
- Doniturrieta azpikoa I txabola egokitu	42.000,00 €
- Txabolen konponketak	2.569,00 €
- Basozain lanetarako auto berria	16.500,00 €
- Eskortak egiteko materiala	13.000,00 €
- Administrazio eta zainketa lanak	36.871,00 €

LARREAK:

- Agauntza mendian (Ataun) otea xehatzea	19.746,65 €
- Amezketako mendian otea eta sasia xehatzea	5.926,53 €
- Egido mendian (Abaltzisketa) itxituraren hesolak berritzea	20.056,30 €

BASOAK:

- Agauntza mendian (Ataun) baso bideak konpondu	3.856,88 €
- Aitzarte mendian (Ataun) sasi-garbiketak	4.400,00 €
- LIFE baccata	9.300,00 €

ERABILERA PUBLIKOA:

PARKETXEA:

- Alokairuak eta aseguruak	1.815,00 €
- Artapena eta dinamizazioa	94.690,00 €
- Kontsumoak eta mantentze lanak	42.093,00 €

IBILBIDEAK:

- Lizarrustiko atsedenekuen mantentze eta konponketa lanak	3.232,86 €
- Panelak diseinatu eta inprimatu	5.232,62 €
- Hainbat mobiliario erosi	3.938,89 €
- Kontagailuen irakurketa	2.343,75 €
- GR ibilbideen sasi-garbiketa	4.354,45 €
- Ibilbide sarearen mantentze lanak	12.100,00 €

IKERKETAK

- Zundaketa arkeologikoak (EuskoIker)	11.500,00 €
- Agauntza, Aitzarte eta Marumendi mendietan faunaren jarraipen-ikerketa	12.746,14 €
- Babestutako bi espezieen azterketa eta zita berriak	2.000,00 €

4. ADIERAZLEAK

4.1. Inbertsio bolumena

ARALARKO PARKE NATURALEAN EGINDAKO INBERTSIO TOTALA: **749.858 €**

Abeltzaintza suspertzea: 482.883 €
Basogintza suspertzea: 17.557 €
Erabilera publikoa suspertzea: 31.203 €
Natur balioen ezagutza suspertzea: 94.690 €
Ikerketa zientifikoa suspertzea: 26.246 €
Kudeaketa: 97.279 €

4.2. Bisitari kopurua

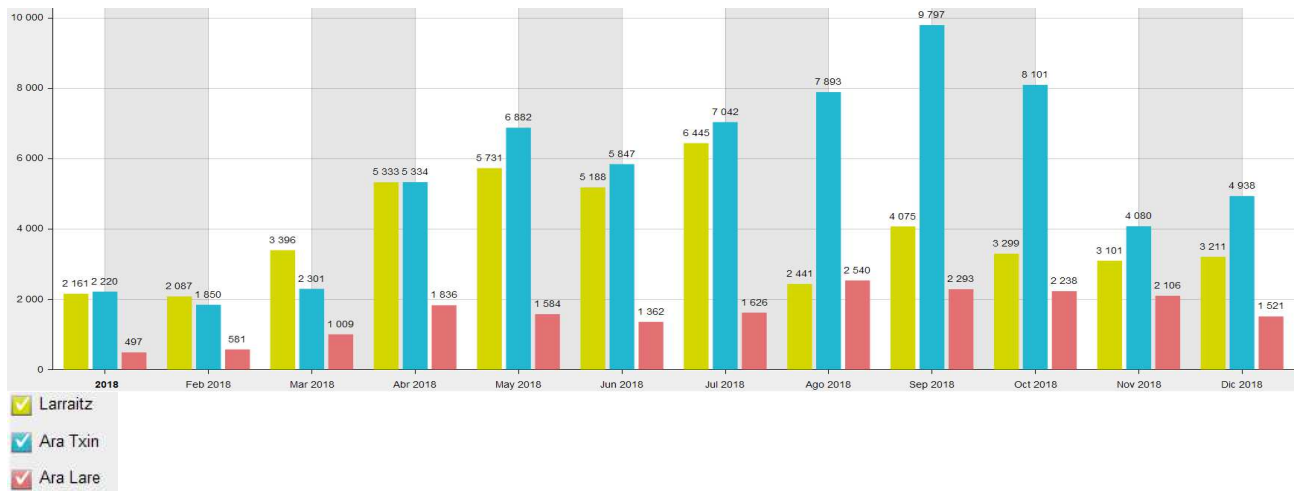
4.2.1. Parketxea

1.485 pertsona Parke Naturalaren inguruko informazioa eskatu du, 1.984 bisitari parketxera sartu dira, 2.903 pertsona antolatu diren 13 jardueretan parte hartu dute eta 1.388 ume ingurumen hezkuntzarekin lotutako ekintzetan egon dira.

Horrela, 2018 urtean Aralako parketxe hedatuak 7.760 bisitari artatu ditu.

4.2.2 Ibilbideak

Hiru kontagailu daude Aralarko Parkeko hiru lekuetan. Bata, Larraiztik Abaltzisketako herrigunera doan bide irisgarritasunean, bestea, Larraitz-Txindoki bidean; eta hirugarrena, Lizarrustitik Lareoko bidean.

Kontagailu desberdinetatik pasa diren pertsona kopuruak 2018 urtean, hauek izan dira:

- Abaltzisketako bide irisgarria: 23.234 pertsona
- Txindokiko igoerako bidean: 33.143 pertsona
- Lareoko bidean: 9.597 pertsona

4.3. Arau haustek direla eta jarritako salaketak

Ez da salaketarik jarri.

4.4. Ibilgailuen baimenak

Enirio-Aralar Mankomunitateko eremuan baimena behar da motordun ibilgailuekin ibiltzeko. Mankomunitateak baimen batzuk kudeatzen ditu eta Mendiak eta Habitatak Kudeatzeko zerbitzuak beste batzuk. Hauek dira 2018 urterako emandako baimenak:

ENIRIO-ARALAR MANKOMUNITATEA	MENDIAK ETA HABITATAK KUDEATZEKO ZERBITZUAK
- Abeltzainak: 159 ibilgailu - Bestelako lanak: 8 ibilgailu - Ehiztariak: 6 ibilgailu - Buruntzuntzin Elkartea: ibilgailu bat	- Felix Ugarte Elkartea: 2 ibilgailu - Filmaketa: ibilgailu bat - Kirol-probak (proba egunerako soilik): 3 ibilgailu

4.5. Jarduerak egiteko baimenak

- * Ehunmilak, mendi lasterketa egiteko.
- * Majori kiroldegi, mendi lasterketa egiteko.
- * Larrañeta Elkartea, mendi ibilaldia egiteko.
- * Fortuna Elkartea, mendi ibilaldia egiteko.
- * Felix Ugarte Elkartea, lurpeko eremuen ikerketa egiteko.
- * EuskoIker fundazioa, indusketa arkeologikoak egiteko.

4.6. Patronatuaren bilerak

Azkena 2018ko maiatzaren 18an.

4.7. Langileak

- Foru Aldundiko sei teknikari, jardunaldiaren zati batean Parkeko eremu eta arlo desberdinak kudeatzen dituztenak.
- Foru Aldundiko zazpi basozain, zaintzen dituzten eremuen zati bat Aralarko Parke Naturelean dutenak eta Mankomunitateko basozain bat.